

LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

La censura, estructura d'estat

Jaume Roures, Empar Moliner, Xavier Albertí i Isona Passola debaten sobre els atacs a la llibertat

Crònica

TONI VALL
BARCELONA

Hi ha diverses formes de censura, totes perniciosos, totes nocives. La censura religiosa, la censura política i la famosa i mai prou ben analitzada autocensura. Apassionant moment el que vivim a tomb de tan desagradable realitat, i també apassionant la possibilitat de reflexionar-hi que durant el dia d'ahir va proposar la Diputació de Barcelona al CCCB amb el cicle de xerrades *Entre el cànon i la censura*, en el marc de l'Any Europeu del Patrimoni Cultural. La paraula escrita, les arts visuals, les arts escèniques i audiovisuals i la música i l'espectacle van ser els àmbits temàtics d'anàlisi per part d'un notable grup de professionals coneguts dels efectes de la censura.

En el terreny de les arts visuals, els ponents tenien exemples molt sagnants per relatar, com el de la instal·lació de Santiago Sierra retirada de la fira Arco perquè denunciava l'existència dels presos polítics catalans. Tatxo Benet, el seu comprador, destaca: "Va ser un cas claríssim de censura política". I hi intenta trobar una explicació plausible: "Vivim en una societat absurdament sobreprotectora. Allò que ens provoca enuig, en lloc d'anar a casa i reflexionar sobre el perquè, tendim a voler-ho denunciar i elimi-

nar". Aquesta dinàmica viciada la vol destacar també Valentín Roma, expert conegut de la indústria de l'art, que era el comissari de l'exposició del Macba *La bèstia i el sobirà*, del 2015, que contenia una escultura d'Ines Doujak representant el rei Joan Carles sodomitzat. "No van ser Rajoy ni el PP ni els falangistes els qui van exercir aquella censura", recalca Roma, i assenyala els gestors i polítics catalans que manaven

aleshores. "Els programes del museu es presentaven a tots els patrons, i els polítics ens van dir que eren massa d'esquerres i que faltava més neoliberalisme", exclama.

Censurar és un error del sistema

A criteri del filòsof Xavier Antich, esdeveniments com els d'Arco i el Macba posen de manifest la dinàmica de l'"aquí no" exclouent i totalitària, ja que delimita i redueix els es-

pais d'expressió i exclou les obres que considera "perilloses". "Censurar és un error del sistema", argumenta Roma, i emfatitza una idea fonamental: "El que està en entredit no és la llibertat d'expressió sinó la llibertat de fricció, el dret a discrepar de les icones, els llenguatges i les gramàtiques del poder". El poder, sí, aquell estrat que no suporta que li portin la contrària. I l'exemple és clar i contundent. "Hi ha persones que consideren que no es pot dir que hi ha presos polítics a Espanya", conclou Antich.

A la sessió de la tarda, Xavier Albertí, Empar Moliner, Isona Passola i Jaume Roures van debatre sobre la censura als territoris de les arts escèniques i audiovisuals. Roures, productor de diversos documentals sobre esdeveniments recents –clavagues d'Interior, l'1-O i el molt recent sobre el 20-S– destaca la crítica que se li va fer pel film sobre l'1-O: "Em deien que és un documental de part, que només explica una versió dels fets". I és cert, continua: "¿Algú ha vist la part en què els nens i els ancians apallissaven els policies?". La ironia, fina aliada de Roures. Passola va voler assenyalar l'ús o el desús de la llengua en cinema i audiovisuals com a senyal de l'aparició de l'autocensura i Moliner va relatar el famós episodi de la crema de la Constitució espanyola a *Els matins* de TV3 que tants problemes li ha comportat: "Si això ho fes en el terrible context actual potser em tocaria anar a l'Audiència Nacional. ¿Ho tornaria a fer? Potser no".

Isona Passola, Xavier Albertí, Andreu Gomila (moderador), Empar Moliner i Jaume Roures. P. TORDERA